

УДК 339.922

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ АСОЦІАЦІЇ ДЕРЖАВ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ

Марина Савченко¹; Вега Кулявець²; Олександра Квасницька¹

¹Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, Україна
²Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку
Вінницької обласної державної військової адміністрації, Вінниця, Україна

Резюме. Здійснено аналітичний огляд основних соціально-економічних показників країн-учасниць АСЕАН. Обґрунтовано, що одним із основних напрямків поглиблення економічного співробітництва, покладених в основу створення АСЕАН, було сприяння розвитку торгівлі як всередині угруповання, так і з іншими країнами світу. Досліджено динаміку змін обсягів експорту та імпорту Асоціації Держав Південно-Східної Азії. Проаналізовано структуру торгівлі послугами та географічну структуру торгівлі товарами угруповання за 2021 р. Розкрито питання економічної співпраці України з країнами, що входять до Асоціації Держав Південно-Східної Азії. Проведено детальний порівняльний аналіз основних статистичних показників щодо тенденцій розвитку економічного співробітництва України з країнами-учасницями Асоціації Держав Південно-Східної Азії у сфері торгівлі товарами та послугами. Розглянуто товарну та географічну структуру експортно-імпорتنих операцій між Україною та країнами-учасницями Асоціації Держав Південно-Східної Азії. Детальний аналіз зовнішньоторговельних операцій України в розрізі окремих країн-учасниць АСЕАН показав, що найпопулярнішим напрямком експорту українських товарів залишається Індонезія. Виокремлено подальші перспективи розвитку відносин України з країнами-учасницями АСЕАН в умовах інтеграції у світову економіку. Для досягнення мети та вирішення завдань статті використано такі методи наукового дослідження: групування, класифікації, кількісних та якісних порівнянь, структурного та економіко-статистичного аналізу, графічний. Науковою новизною отриманих результатів є визначення перспектив подальшого розвитку торговельно-економічних відносин України з країнами-учасницями АСЕАН. У результаті дослідження встановлено, що і Україна, і країни-учасниці Асоціації Держав Південно-Східної Азії виявляють взаємну зацікавленість у інтенсифікації торговельно-економічних взаємозв'язків. Для посилення своїх позицій на ринку Азії Україні варто не тільки збільшити обсяги експорту продовольчих товарів та чорних металів до країн-учасниць АСЕАН, а й підписати з ними угоду про вільну торгівлю задля отримання конкурентних переваг для своєї продукції.

Ключові слова: економічне співробітництво, зовнішньоторговельний оборот, експорт/імпорт товарів та послуг, АСЕАН.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.01.120

Отримано 10.01.2023

UDC 339.922

PROBLEMS AND PROSPECTS OF UKRAINE'S ECONOMIC COOPERATION WITH THE COUNTRIES OF THE ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS

Maryna Savchenko¹; Viegа Kulyavets²; Oleksandra Kvasnytska¹

¹Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine
²Department of International Cooperation and Regional Development of
Vinnytsia Regional State Military Administration, Vinnytsia, Ukraine

Summary. The paper provides an analytical review of the main socio-economic indicators of ASEAN countries. The authors substantiated that one of the main directions of deepening economic cooperation, laid at

the basis of the creation of ASEAN, was the promotion of trade both within the grouping and with other countries of the world. The dynamics of changes in the volumes of export and import of the Association of southeast asian nations were studied. The structure of trade in services and the geographical structure of trade in goods of the group for 2021 were analyzed. The issue of economic cooperation between Ukraine and ASEAN countries was revealed. A detailed comparative analysis of the main statistical indicators regarding the development trends of Ukraine's economic cooperation with the ASEAN countries in the field of trade in goods and services was carried out. The commodity and geographical structure of export-import operations between Ukraine and ASEAN countries was considered. A detailed analysis of Ukraine's foreign trade operations by individual ASEAN member countries showed that Indonesia remains the most popular export destination for Ukrainian goods. Further prospects for the development of Ukraine's relations with ASEAN countries in the context of integration into the world economy were highlighted. The methods of scientific research that were used to achieve the goal and to solve the tasks of the article are the following: grouping, classification, quantitative and qualitative comparisons, structural and economic-statistical analysis, graphic. The scientific novelty of the obtained results is the determination of prospects for the further development of Ukraine's trade and economic relations with ASEAN countries. As a result of the study, it was established that both Ukraine and ASEAN countries show mutual interest in intensifying trade and economic relations. In order to strengthen its position in the Asian market, Ukraine should not only increase the volume of exports of food products and ferrous metals to ASEAN countries, but also sign a free trade agreement with them in order to obtain competitive advantages for its products.

Key words: economic cooperation, foreign trade turnover, export/import of goods and services, ASEAN.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.01.120

Received 10.01.2023

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть у системі міжнародних економічних та політичних відносин вагому роль почали відігравати різноманітні інтеграційні угруповання. Одним з таких угруповань є Асоціація країн Південно-Східної Азії, основною метою якого є прискорення економічного зростання, соціального прогресу та культурного розвитку країн-учасниць, а також сприяння миру та безпеці в Південно-Східній Азії. Частка цього економічного об'єднання у світовому ВВП у 2021 р. досягла 3,4% і продовжує поступово зростати. За період свого існування Асоціації вдалося сформувати угруповання досить різних за ступенем економічного розвитку країн, проте з глибокими політичними, торговельно-економічними та інвестиційними зв'язками.

Розгляд ринку країн-учасниць АСЕАН є досить перспективним для України з точки зору збільшення обсягів зовнішньої торгівлі та посилення її економічного потенціалу в системі міжнародних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню економічної діяльності країн-учасниць АСЕАН присвячено праці Ю. Макогона, В. Герасимчука, С. Шергіна, Г. Локшина, Н. Городні та інших. Такі відомі вітчизняні й зарубіжні вчені, як О. Литвиненко, О. Охріменко, Нгуен Ань Туан, К. Лежен, М. Рахман, Б. Сокирко, Д. Марущак та інші у своїх працях вивчали зовнішньоекономічну співпрацю України з країнами-учасницями АСЕАН. Проте в умовах динамічних змін у світовій економіці питання потенціалу розвитку торговельно-економічних відносин України з країнами-учасницями АСЕАН є досить актуальним, а тому потребує подальшого вивчення та аналізу.

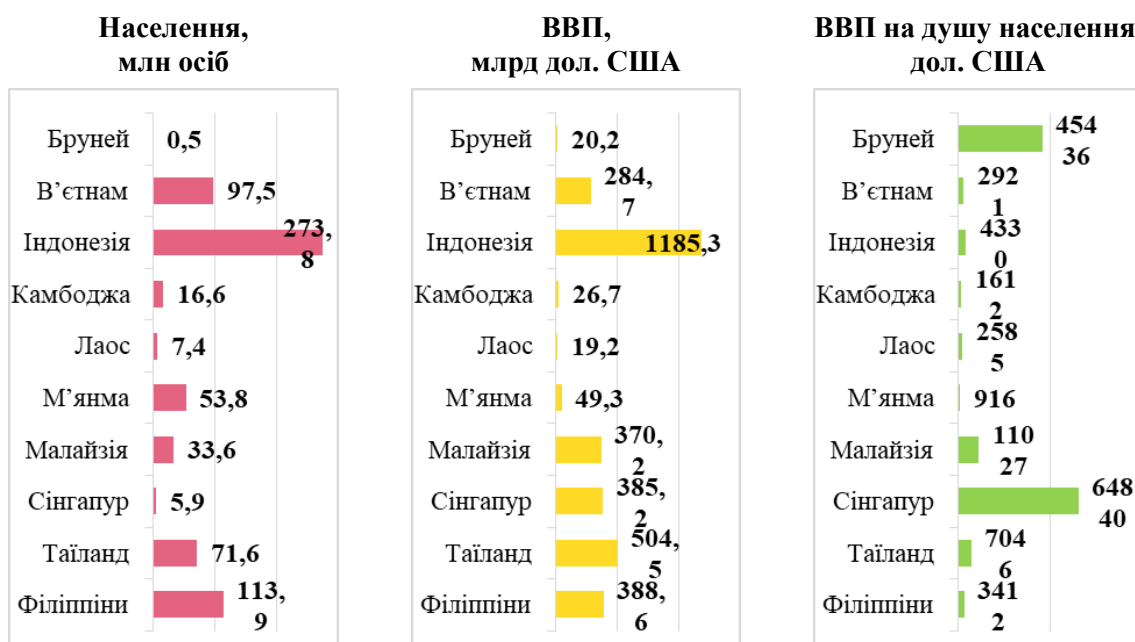
Метою статті є дослідження макроекономічних показників країн-учасниць інтеграційного об'єднання АСЕАН, а також оцінювання рівня розвитку їх торговельно-економічних відносин з Україною.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети визначено такі наукові завдання: здійснити аналітичний огляд основних соціально-економічних показників країн-учасниць АСЕАН; дослідити динаміку змін обсягів експорту та АСЕАН; проаналізувати структуру торгівлі послугами та географічну структуру торгівлі товарами АСЕАН; розкрити питання економічної співпраці України з країнами АСЕАН; провести детальний порівняльний аналіз головних статистичних показників щодо тенденцій розвитку економічного співробітництва України з країнами-учасницями АСЕАН; виокремити подальші перспективи розвитку відносин України з країнами-учасницями АСЕАН в умовах інтеграції в світову економіку.

Для вирішення поставлених завдань використано такі методи наукового дослідження: групування, класифікації, кількісних та якісних порівнянь, структурного та економіко-статистичного аналізу, графічний.

Виклад основного матеріалу. Асоціація держав Південно-Східної Азії (Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)) – це міжнародна організація, заснована урядами Індонезії, Малайзії, Філіппін, Сінгапуру та Таїланду в 1967 р. для прискорення економічного зростання, соціального прогресу та культурного розвитку, а також задля сприяння миру та безпеці в Південно-Східній Азії [1]. У 1984 р. до них приєднався Бруней, у 1995 р. – В'єтнам, у 1997 р. – Лаос і М'янма, а в 1999 р. – Камбоджа. На даний момент до АСЕАН входять 10 держав, а Папуа-Нова Гвінея та Східний Тимор мають статус країн-спостерігачів. Населення регіону АСЕАН становить понад 662 млн осіб, а загальна площа – 4,5 млн км² [2].

АСЕАН об'єднує досить різноманітні країни, які мають суттєві відмінності у своєму економічному та соціальному розвитку. Згідно з даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку за 2021 р. найвищий показник ВВП серед усіх країн, що входять до АСЕАН, має Індонезія – 1,2 трлн дол. США, а її населення становить майже половину загального населення групи (рис. 1). Бруней – найменша за чисельністю країна, його населення складає лише 445 тис. осіб, однак показник ВВП на душу населення цієї країни є одним з найкращих у групі і становить 45,4 тис. дол. США. Найвищий ВВП на душу населення має Сінгапур – приблизно 64,8 тис. дол. США, найнижчий цей показник у М'янмі – лише 916 дол. США [3].

Рисуюнок 1. Порівняння основних характеристик країн-учасниць АСЕАН, 2021 р.

Джерело: побудовано автором на основі [3].

За період свого існування АСЕАН досягла значного прогресу в напрямку економічної інтеграції та створення зони вільної торгівлі. У 1992 р. країни-учасниці АСЕАН створили Зону вільної торгівлі АСЕАН (ASEAN Free Trade Area) з метою об'єднання ринків, збільшення внутрішньої торгівлі, а також залучення іноземних інвестицій. Блок визначив 11 пріоритетних напрямків для інтеграції, таких, як електроніка, автомобільна промисловість, виробництво гуми, текстиль та одяг, агропродукція, туризм та інші [4].

У листопаді 2020 р. 6 членів АСЕАН приєдналися до Австралії, Китаю, Японії, Нової Зеландії та Південної Кореї під час підписання Регіонального всеосяжного економічного партнерства (Regional Comprehensive Economic Partnership) – угоди про вільну торгівлю, яка діє з 2012 р. [5]. Хоча дана угода суттєво не знижує тарифи, вона охоплює майже 30% усього світового населення – більше, ніж будь-яка інша торгова угода – що сприяє активній економічній інтеграції між Північно-Східною та Південно-Східною Азією. АСЕАН також є учасником 6 угод про вільну торгівлю з країнами за межами угруповання, такими, як Індія, Китай, Японія, Південна Корея, Австралія та Нова Зеландія [6].

Одним із основних напрямків поглиблення економічного співробітництва, покладених в основу створення АСЕАН, було сприяння розвитку торгівлі як всередині угруповання, так і з іншими країнами світу. За період 2012–2021 рр. обсяг зовнішньої торгівлі товарами АСЕАН зріс на 34,7% – з 2,48 до 3,34 трлн дол. США. У 2021 р. експорт товарів склав 1,72 трлн дол. США або 51,5% від загального товарообороту Асоціації, що свідчить про позитивне сальдо торгового балансу [3].

До 2020 р. найбільшу частку в торгівлі послугами АСЕАН становив туризм, однак covid-19 значно вплинув на туристичний сектор Асоціації – одну з ключових галузей для Таїланду, Малайзії та Сінгапуру. Відбулося різке падіння показників як експорту, так і імпорту цього виду послуг: з 33,2% та 20,9% у 2019 р. до 2,9% та 4,5% у 2021 р. відповідно (табл. 1). Натомість збільшився обсяг торгівлі транспортними та іншими діловими послугами, частка яких у загальному обсязі торгівлі послугами у 2020 р. становила 30,8% і 31,6% відповідно [7].

Таблиця 1. Найбільші галузі торгівлі послугами АСЕАН, 2021 р.

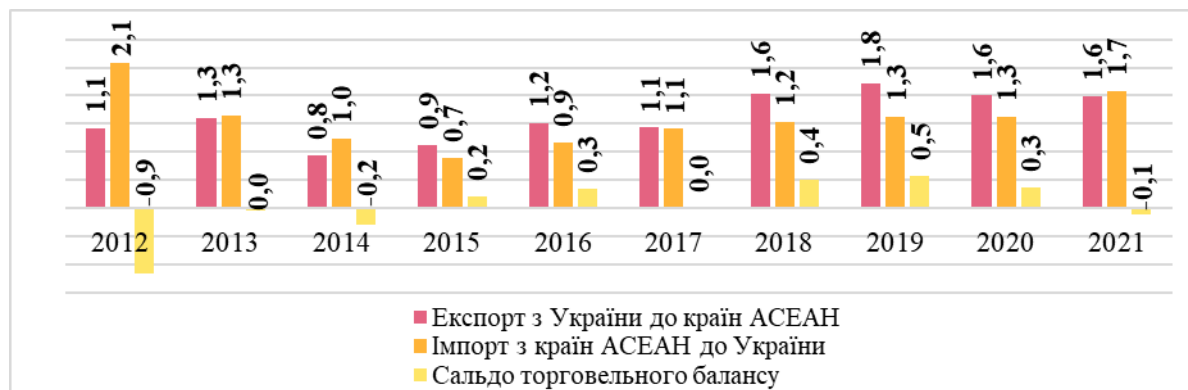
Експорт	Частка від загального експорту послуг	Імпорт	Частка від загального імпорту послуг
Інші ділові послуги	34,8%	Транспортні послуги	36,7%
Транспортні послуги	24,0%	Інші ділові послуги	28,9%
Фінансові послуги	11,4%	Послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги	10,0%
Послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги	9,0%	Роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності	7,4%
Туристичні послуги	2,9%	Туристичні послуги	4,5%

Джерело: побудовано автором на основі [7].

Майже третина загального експорту (374,6 млрд дол. США) та імпорту (332,9 млрд дол. США) товарів АСЕАН у 2021 р. припадає на внутрішню торгівлю між країнами-членами Асоціації. Поза інтеграційним об'єднанням основними торговими партнерами серед окремих країн є Китай (15,5% експорту та 24,8% імпорту), США (15,5% та 6,9%), Японія (6,7% та 8,0%) та Корея (3,9% та 7,1%). Найбільша частка торгівлі з іншими інтеграційними угрупованнями припадає на ЄС – 9,0% та 7,4% відповідно [3].

Протягом останніх 7 років співробітництво України та країн АСЕАН активно поглиблювалося, сторонам вдалося відновити та навіть перевищити довоєнні показники у сфері торгівлі товарами. З 2015 р. загальний товарооборот зріс більше, ніж удвічі, і в 2021 р. становив 3,26 млрд дол. США, що обумовлено стратегічними інтересами усіх учасників (рис. 2). Зокрема, обсяг експорту товарів із України до країн АСЕАН збільшився на 77,3% або 691,5 млн дол. США порівняно з показниками 2015 р. [3, 8].

Імпорт товарів до України також має тенденцію до поступового збільшення, однак у 2021 р. цей показник так і не досягнув свого пікового значення 2012 р. і зупинився на позначці 1,67 млрд дол. США. Загалом, протягом досліджуваного періоду сальдо торговельного балансу є позитивним для України і коливається в межах 170–469 млн дол. США. Лише зрідка цей показник є від’ємним, як наприклад у 2021 р., коли імпорт товарів до України перевищив експорт на 84 млн дол. США [3, 8].

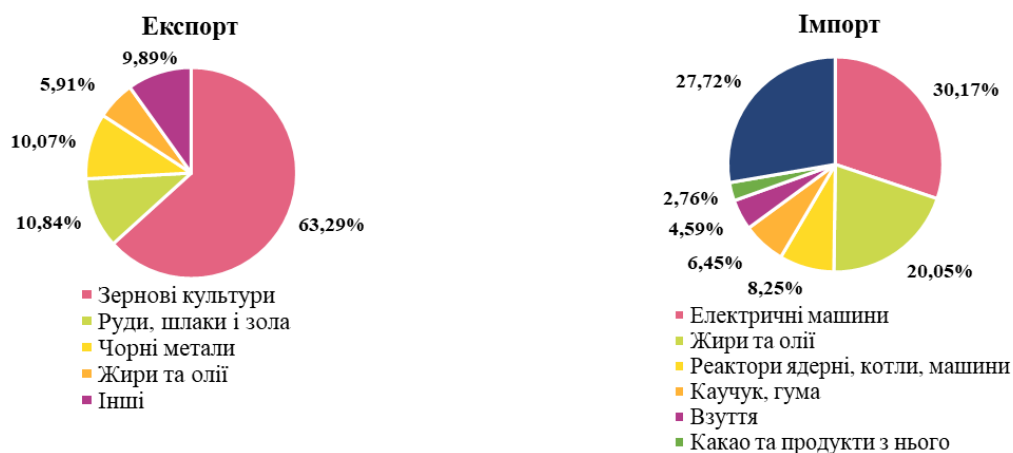

Рисунок 2. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами між Україною та країнами АСЕАН за 2012–2021 рр., млрд дол. США

Джерело: побудовано на основі [3, 8].

За даними Держстату у 2021 р. найбільшу частку в структурі експорту українських товарів до країн АСЕАН традиційно займали зернові культури (63,3% або 1 млрд дол. США) (рис. 3). Також незначну частку серед наданої товарної структури становили руди, шлаки і зола (10,8%) та чорні метали (10,1%). Водночас аналіз товарообігу України в розрізі країн АСЕАН свідчить про нерівномірність попиту на українські товари. Українські товари не представлені на ринках Брунею, Республіки Лаос та Камбоджі. Їхні потреби в продуктах харчування, обладнанні, хімічній продукції та металопрокаті задовольняють країни регіону: Китайська Народна Республіка, Корея, Японія [9].

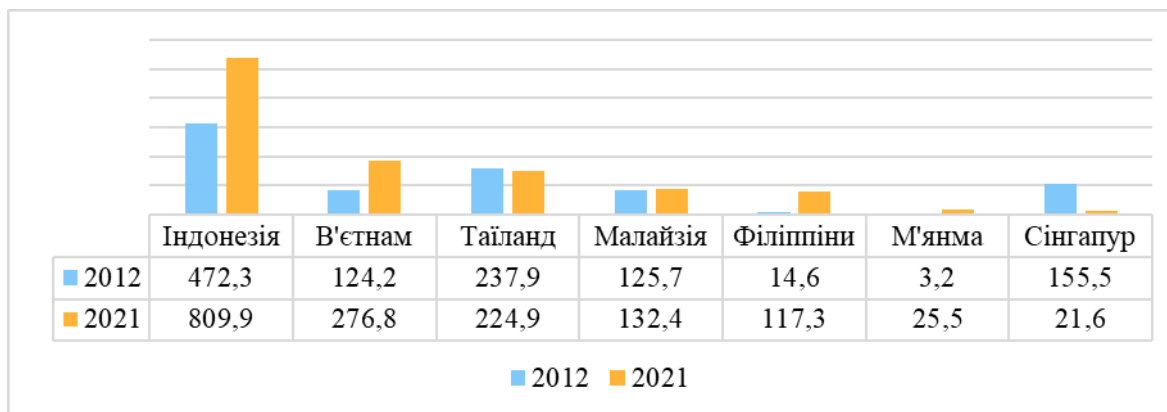
Щодо імпорту товарів з країн АСЕАН, то в Україні у 2021 р. найбільший попит мали такі категорії продукції, як електричні машини (503,7 млн дол. США) і жири та олії (334,9 млн дол. США), які разом становили понад 50% загального імпорту [8].

Рисунок 3. Структура зовнішньої торгівлі товарами України з країнами АСЕАН у 2021 р., %

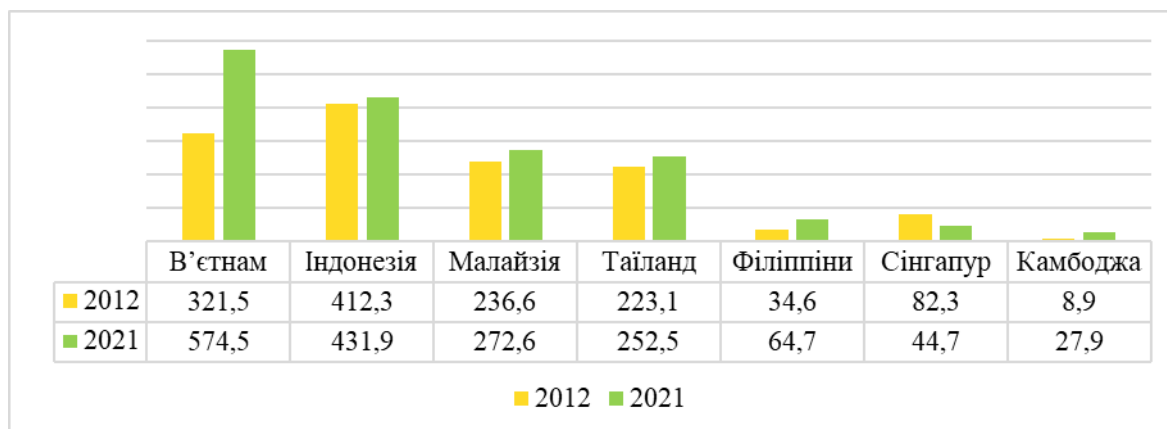
Джерело: побудовано автором на основі [8].

Детальний аналіз зовнішньоторговельних операцій України в розрізі окремих країн-учасниць АСЕАН показав, що найпопулярнішим напрямком експорту українських товарів залишається Індонезія, частка якої зросла з 41,7% у 2012 р. до 51,0% у 2021 р. (рис. 4). У географічній структурі імпорту товарів також відбулися певні зміни: якщо у 2012 р. лідером була Індонезія, то в 2021 р. ним став В'єтнам – загальна сума імпорту усіх товарів з цієї країни перевищила аналогічний показник для Індонезії на 142,6 млн дол. США (рис. 5) [8].

Рисунок 4. Динаміка експорту товарів з України до країн АСЕАН у 2012–2021 рр., млн дол. США

Джерело: побудовано автором на основі [8].

Рисунок 5. Динаміка імпорту товарів з країн АСЕАН до України у 2012–2021 рр., млн дол. США

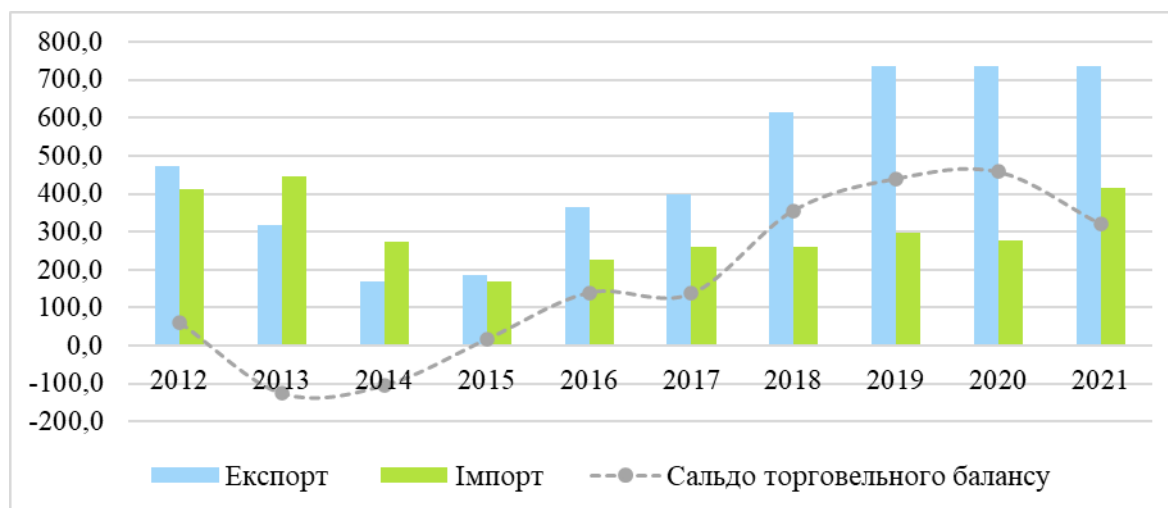
Джерело: побудовано автором на основі [8].

Частка Таїланду в експортно-імпортних операціях з Україною за досліджуваний період суттєво не змінилася, хоча загалом спостерігається тенденція до поступового збільшення обсягів торгівлі. Варто зазначити, що Малайзія – одна з небагатьох країн АСЕАН, з якою Україна має негативне сальдо торгового балансу (-140,2 млн дол. США), причому протягом останніх 6 років цей розрив лише зростає. У торговельних відносинах із Сінгапуром спостерігається негативна тенденція, яка виявляється у зниженні як імпорту, так і експорту товарів. У торгівлі з Філіппінами відбулися значні позитивні зміни, оскільки з 2012 по 2021 рр. загальний товарооборот з цією країною зріс майже в 4 рази (з 49,2 до 182,0 млн дол. США). Незважаючи на незначні обсяги, товарні операції з М'янмою, Камбоджею, Брунеєм та Лаосом також поступово зростають протягом періоду [8].

Як зазначалося вище, серед усіх країн-членів АСЕАН найбільший попит на українські товари має Індонезія. Загалом торговельно-економічне співробітництво України

з Республікою Індонезія протягом останніх років характеризувався стабільним зростанням обсягів двосторонньої торгівлі, а відповідна динаміка підтвердила статус цієї країни як найбільшого торговельного партнера України в регіоні Південно-Східної Азії [10].

За даними Державної служби статистики України у 2021 р. зовнішньоторговельний оборот між Україною та Індонезією склав 1,15 млрд дол. США, що на 13,4% більше порівняно з 2020 р. (рис. 6). Починаючи з 2015 р. сальдо торговельного балансу є позитивним для України та має тенденцію до поступового зростання, за винятком 2021 р., коли відбулося зниження даного показника на 30% за рахунок збільшення індонезійського імпорту [8].

Рисунок 6. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України з Індонезією у 2012–2021 рр., млн дол. США

Джерело: побудовано автором на основі [8].

Протягом останніх трьох років показники експорту товарів з України до Індонезії залишаються стабільними. У 2021 р. обсяг українського експорту становив 735 млн дол. США, що на 681 тис. дол. США менше, ніж попереднього року.

За досліджуваний період у структурі українського експорту до Індонезії відбулися значні зміни. Зокрема, товарна група «Чорні метали», яка у 2012 р. була провідною і складала 89,3% у товарній структурі експорту була замінена групою товарів «Зернові культури» – 92,6% у 2021 р. [8]. Індонезія – це найбільший імпортер пшениці у світі, оскільки у 2021 р. країна імпортувала цей товар на суму 3,5 млрд дол. США, що становить 6,1% від світового імпорту [11]. Збільшення попиту Індонезії на цей товар зумовлено стабільним зростанням населення (близько 276 млн осіб у 2021 р.) та поступовим збільшенням ВВП на рівні 5% щороку [3]. Таким чином, існують передумови для збільшення не тільки українського експорту пшениці, а й кукурудзи, насіння олійних культур (шрот) та інших категорій сільськогосподарської продукції.

Обсяг імпорту товарів з Індонезії у 2021 р. становив 414,6 млн дол. США, що на 49,1% більше порівняно з відповідним періодом 2020 р. Основою індонезійського імпорту до України у 2021 р. була пальмова олія з часткою 66,2%. Какао та продукти з нього займали 6,8% загального імпорту, електричні машини – 4,5%, а взуття – 3,9% [8].

Подальшій активізації двостороннього торговельно-економічного співробітництва, збільшенню експорту українських товарів і послуг до Індонезії сприятиме реалізація домовленостей, досягнутих за підсумками Четвертого засідання Міжурядової українсько-індонезійської комісії з питань економічного та технічного співробітництва, яка відбулась у липні 2022 р., а також подальша диверсифікація експортно-імпортних операцій та

розширення ділових зв'язків між торговельно-промисловими палатами та окремими суб'єктами підприємницької діяльності двох країн [10].

У 2021 р. В'єтнам за обсягами двосторонньої торгівлі товарами з Україною займав 6 місце серед країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону та 32 місце серед усіх країн світу [12]. Товарооборот між двома країнами у 2021 р. зріс на 32% у порівнянні з 2020 р. – до 851 млн дол. США у вартісному виразі. При цьому обсяг експорту українських товарів до В'єтнаму збільшився у 1,5 раза і склав 276,8 млн дол. США, а обсяг імпорту товарів з В'єтнаму до України – на 24,8% до 574,5 млн дол. США відповідно. З цього випливає, що сальдо торговельного балансу є негативним для України і становить – 297,7 млн дол. США [3].

Оскільки В'єтнам є найбільшим імпортером товарів до України серед усіх країн-членів АСЕАН, варто детальніше розглянути товарну структуру імпорту з цієї країни. У 2021 р. імпорт товарів з В'єтнаму до України був представлений в основному: електричними машинами (мобільні телефони) – 310,7 млн дол. США (54,1%), взуттям – 51,8 млн дол. США (9,0%), котлами та машинами – 42,8 млн дол. США (7,5%), кавою та чаєм – 26,1 млн дол. США (4,5%), текстильним одягом – 20,9 млн дол. США (3,6%), їстівними плодами та горіхами – 18,8 млн дол. США (3,3%), рибою і ракоподібними – 17,8 млн дол. США (3,1%) та іншими категоріями товарів (рис. 7) [8, 12].

Рисунок 7. Товарна структура імпорту з В'єтнаму до України за 2021 р., %

Джерело: побудовано автором на основі [8, 12].

Україна та В'єтнам мають чудові перспективи для динамічнішого розвитку торговельно-економічних відносин. Україна зацікавлена у розвитку співпраці з В'єтнамом, зокрема це стосується надання дозволу на експорт продукції рослинного походження на ринок В'єтнаму. Також Україна прагне поглибити співпрацю щодо виробництва продукції машинобудування в енергетичній сфері, а саме в проектах модернізації, реконструкції та будівництва нових електроенергетичних станцій на території В'єтнаму [13].

Таким чином, у географічній структурі зовнішньої торгівлі товарами серед країн-учасниць АСЕАН передові позиції посідають Індонезія і В'єтнам. Однак на відміну від динамічного розвитку торговельних відносин з цими країнами, інвестиційна активність є на низькому рівні, що зумовлено низкою факторів. Зокрема, найбільш негативно впливають такі чинники: корупція, податкове навантаження, нестабільне та надмірне регулювання, нечітка правова система, мінливість політичного та економічного середовищ. До факторів, що позитивно впливають на інвестиційну привабливість України, належать: геополітичне положення, кваліфікована та дешева робоча сила, низькі витрати на ресурси [14].

Станом на 31 грудня 2021 р., за даними Національного банку України, прямі інвестиції в Україну (залишки) від країн-учасниць АСЕАН складають незначну питому вагу в загальному обсязі. Зокрема, ПІІ Сінгапуру становлять 0,5%, В'єтнаму – 0,01%, Таїланду – 0,01% (рис. 8). Також на рисунку для порівняння наведено дані інших країн, що входять до регіону Східної Азії, зокрема Японії, Китаю та Республіки Корея (світлішим кольором). Дані про інші досліджувані країни-учасниці АСЕАН не оприлюднені в щорічному звіті НБУ з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації [15].

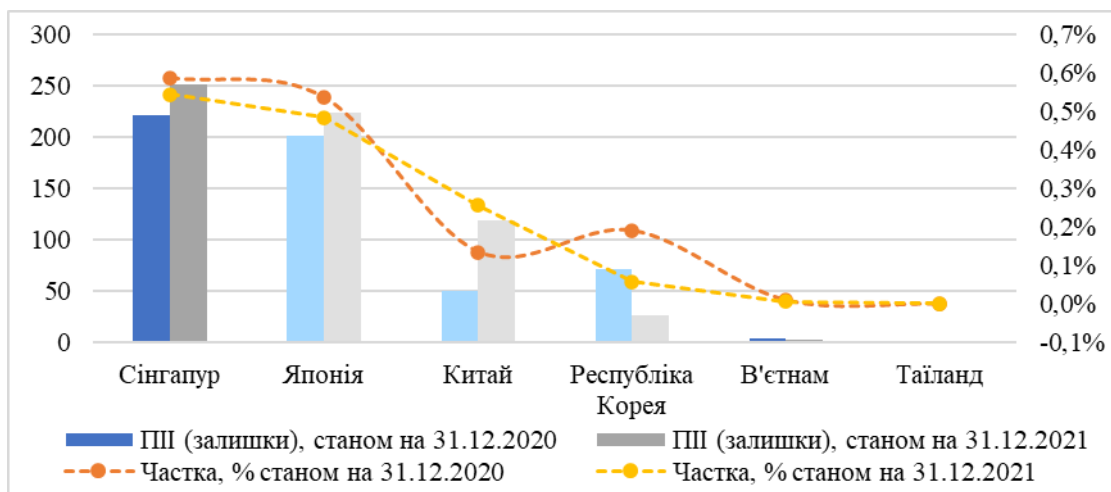

Рисунок 8. Прямі інвестиції в Україну (інструменти участі в капіталі): залишки за країнами-учасницями АСЕАН та іншими країнами Східної Азії, млн дол. США

Джерело: побудовано автором на основі [15].

Згідно з даними НБУ у розрізі видів економічної діяльності 64,9% інвестицій Сінгапуру припадають на промисловість, 23,2% – на гуртову та роздрібну торгівлю, 3,3% – на сільське, лісове та рибне господарство, решта 8,6% розподілені в таких сферах, як інформація та телекомунікації, професійна, наукова та технічна діяльність, а також діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування [15]. Наразі на території України діє 26 підприємств з сінгапурським капіталом. Відомими бізнес-структурами Сінгапуру, присутніми в Україні, є компанії «Фуд Емпайє» (торговельна марка «МакКофі»), «Манзаро» (торговельна марка «Кофі-Кофі»), СП «Дельта-Вілмар СНД» (завод з переробки пальмової олії в Одеській області), «Сітра Холдінгс» (торгівля меблевими виробами), «Флекстронікс» (СП з випуску офісного обладнання у мм. Мукачеве та Берегове), «Амтел Проперті Девелопментс» (нерухомість) та інші [16].

Висновки. Детальний аналіз торговельно-економічних відносин між країнами-учасницями АСЕАН та Україною свідчить про взаємну зацікавленість обох сторін у співпраці. Спостерігається позитивна динаміка збільшення обсягів торгівлі товарами, що свідчить про глибокі зміни на рівні національних економік. Аналіз експортно-імпортних операцій виявив значний потенціал України щодо збільшення експорту продовольчих товарів та чорних металів. Подальша стратегія зміцнення позиції України на ринку цього регіону має супроводжуватися підписанням угоди про вільну торгівлю з країнами-учасницями АСЕАН, що надасть конкурентні переваги українській продукції та сприятиме поглибленню взаємовигідних відносин.

Conclusions. A detailed analysis of the trade and economic relations between the ASEAN countries and Ukraine shows the mutual interest of both parties in cooperation. There is a positive trend of increasing trade of goods, indicating profound changes at the level of

national economies. The analysis of export-import operations revealed a significant potential of Ukraine in increasing the export of food products and ferrous metals. The further strategy to consolidate Ukraine's position in the market of this region should be accompanied by the signing of a free trade agreement with ASEAN countries, which will provide competitive advantages to Ukrainian products and contribute to the deepening of mutually beneficial relations.

Список використаних джерел

1. Chung-in Moon. ASEAN. Encyclopedia Britannica. November 15, 2017. URL: <https://www.britannica.com/topic/ASEAN> (Last accessed: 12.11.2022).
2. East-West Center. ASEAN Matters for America/America Matters for ASEAN. 2021. URL: <https://www.usasean.org/sites/default/files/uploads/ewc-5-asean-2021-final.pdf> (Last accessed: 12.11.2022).
3. United Nations Conference on Trade and Development. URL: <https://unctadstat.unctad.org/EN/> (Last accessed: 12.11.2022).
4. What Is ASEAN? Council on Foreign Relations. April 11, 2022. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/what-asean> (Last accessed: 12.11.2022).
5. Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) agreement to enter into force on 1 January 2022. Official website of Association of Southeast Asian Nations. November 3, 2021. URL: <https://asean.org/regional-comprehensive-economic-partnership-rcep-to-enter-into-force-on-1-january-2022/> (Last accessed: 12.11.2022).
6. Free Trade Agreements with Dialogue Partners. Official website of Association of Southeast Asian Nations. URL: <https://asean.org/free-trade-agreements-with-dialogue-partners/> (Last accessed: 12.11.2022).
7. ASEANstats Database. URL: <https://data.aseanstats.org> (Last accessed: 12.11.2022).
8. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.11.2022).
9. Охріменко О. О., Нгуен Ань Туан, Лежень К. В. Трансформація товарообігу між Україною та країнами АСЕАН у контексті забезпечення цілей сталого розвитку. *Економічний простір*. 2020. № 159. С. 17–23.
10. Торговельно-економічне співробітництво між Україною і Республікою Індонезія. Посольство України в Республіці Індонезія. URL: <https://asean.org/free-trade-agreements-with-dialogue-partners/> (дата звернення: 12.11.2022).
11. Workman D. Wheat Imports by Country. World's Top Exports. URL: <https://www.worldstopexports.com/wheat-imports-by-country/> (Last accessed: 12.11.2022).
12. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та В'єтнамом. Посольство України в Соціалістичній Республіці В'єтнам. URL: <https://vietnam.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/357-torgovelyno-ekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-vjetnamom> (дата звернення: 12.11.2022).
13. Макогон Ю. В. Сучасний стан економічної співпраці країн Південно-Східної Азії. *The Chinese Studies*. 2019. С. 64–75. DOI: <https://doi.org/10.15407/chinesest2019.01.064>
14. Україна і країни Східної, Південно-Східної та Південної Азії: підсумки 2020 року та перспективи розвитку: аналіт. доп.; за заг. ред. О. В. Литвиненка. Київ: НІСД, 2021. 45 с.
15. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 12.11.2022).
16. Співробітництво між Україною та Республікою Сінгапур у торговельно-економічній галузі. Державна підтримка українського експорту. URL: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/torg_econ_vidn/sin/5024.html (дата звернення: 12.11.2022).

References

1. Chung-in Moon. ASEAN. Encyclopedia Britannica. November 15, 2017. URL: <https://www.britannica.com/topic/ASEAN> (Last accessed: 12.11.2022).
2. East-West Center. ASEAN Matters for America/America Matters for ASEAN. 2021. URL: <https://www.usasean.org/sites/default/files/uploads/ewc-5-asean-2021-final.pdf> (Last accessed: 12.11.2022).
3. United Nations Conference on Trade and Development. URL: <https://unctadstat.unctad.org/EN/> (Last accessed: 12.11.2022).
4. What Is ASEAN? Council on Foreign Relations. April 11, 2022. URL: <https://www.cfr.org/backgrounder/what-asean> (Last accessed: 12.11.2022).
5. Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) agreement to enter into force on 1 January 2022. Official website of Association of Southeast Asian Nations. November 3, 2021. URL: <https://asean.org/regional-comprehensive-economic-partnership-rcep-to-enter-into-force-on-1-january-2022/> (Last accessed: 12.11.2022).
6. Free Trade Agreements with Dialogue Partners. Official website of Association of Southeast Asian Nations. URL: <https://asean.org/free-trade-agreements-with-dialogue-partners/> (Last accessed: 12.11.2022).
7. ASEANstats Database. URL: <https://data.aseanstats.org> (Last accessed: 12.11.2022).
8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Last accessed: 12.11.2022).

9. Okhrimenko O. O., Nhuen An Tuan, Lezhen K. V. (2020). Transformatsiia tovaroobihu mizh Ukrainoiu ta krainamy ASEAN u konteksti zabezpechennia tsilei staloho rozvytku [Transformation of trade between Ukraine and ASEAN countries in the context of ensuring the goals of sustainable development]. *Ekonomichniy prostir*. No. 159. P. 17–23.
10. Torhovelno-ekonomichne spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu i Respublikoiu Indoneziia. Posolstvo Ukrainy v Respublitsi Indoneziia. URL: <https://asean.org/free-trade-agreements-with-dialogue-partners/> (Last accessed: 12.11.2022).
11. Workman D. Wheat Imports by Country. World's Top Exports. URL: <https://www.worldstopexports.com/wheat-imports-by-country/> (Last accessed: 12.11.2022).
12. Torhovelno-ekonomichne spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu ta Vietnamom. Posolstvo Ukrainy v Sotsialistychnii Respublitsi Vietnam. URL: <https://vietnam.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/357-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-vjetnamom> (Last accessed: 12.11.2022).
13. Makohon Yu. V. (2019). Suchasnyi stan ekonomichnoi spivpratsi krain Pivdenno-Skhidnoi Azii [The current state of economic cooperation of the countries of Southeast Asia]. *The Chinese Studies*. P. 64–75. DOI: <https://doi.org/10.15407/chinesest2019.01.064>
14. Ukraina i krainy Skhidnoi, Pivdenno-Skhidnoi ta Pivdennoi Azii: pidsumky 2020 roku ta perspektyvy rozvytku: analit. dop.; za zah. red. O. V. Lytvynenka. Kyiv: NISD, 2021. 45 p.
15. Natsionalnyi bank Ukrainy. URL: <https://bank.gov.ua> (Last accessed: 12.11.2022).
16. Spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu ta Respublikoiu Sinhapur u torhovelno-ekonomichnii haluzi. Derzhavna pidtrymka ukrainskoho eksportu. URL: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/torg_econ_vidn/sin/5024.html (Last accessed: 12.11.2022).